

van : C.M.M. Schönknecht-Vermeulen
afd : GS
telefoonnr.: (0118) 631935
aan : Statencommissie REW
datum : 29 januari 2015
onderwerp : schriftelijke beantwoording vragen "Kwaliteitsborging onderhoud primaire waterkeringen"

Zoals toegezegd bij de behandeling van agendapunt 8 "Kwaliteitsborging onderhoud primaire waterkeringen" tijdens de Statencommissie REW van 16 januari 2015, zend ik u hierbij de schriftelijke beantwoording van de eerder door de heer Van Haperen (PvdA) gestelde vragen over dit onderwerp. Ter afsluiting ga ik kort in op de aanvullende vraag die Statenlid Van Popering (CU) gesteld heeft tijdens deze laatste Statencommissie REW.

Inleiding schriftelijke vragen Van Haperen

Hoofdstuk 7 van de nota 'Beheer Oosterscheldekering nader bekeken' (Rijkswaterstaat, 21 januari 2013; behandeld in de Commissie REW op 8 november 2013) opent als volgt:

'De belangrijkste aanleiding voor de onveilige situatie langs de Noord-Bevelandse oever en de schade aan de blokkenmatten is niet de ontwikkeling van de ontgrondingskuilen, maar de ontwikkeling van de organisatie. Op operationeel niveau zijn verkeerde keuzes gemaakt en op tactisch niveau zijn deze keuzes niet gecorrigeerd'.

In het vervolg van het betreffende hoofdstuk worden aanbevelingen gedaan voor aanpassing van het beheer op operationeel, tactisch en strategisch niveau. Deze hebben echter alle betrekking op het beheer door het Rijk. De regionale waterkeringszorg kwam daarbij niet aan de orde, hoewel deze nadrukkelijk betrokken was bij de problemen langs de Noord-Bevelandse kust. Daarom is o.a. door de PvdA-vertegenwoordigers bij de behandeling van deze nota in de Commissie REW de vraag gesteld welke de lessen en consequenties waren voor de regionale waterkeringszorg en hoe hier de kwaliteitsborging op de verschillende niveaus geregeld was. Een vraag daarbij was ook hoe in dit perspectief moest worden aangekeken tegen de toezichthoudende rol van de Provincie op de Waterschappen. Toegezegd is toen dat een en ander zou worden uitgezocht en op een later moment opnieuw geagendeerd.

Deze agendering heeft plaatsgevonden voor de vergadering van 13 oktober 2014. Ten behoeve waarvan een groot aantal stukken is toegestuurd. Deze stukken gaan uitgebreid in op de inhoud en de (vooral operationele) planning van de waterkeringszorg, maar zeggen weinig over de organisatie en de verantwoordelijkheden en over de kwaliteitsborging. Afgesproken is daarom dat dit onderwerp apart zal worden geagendeerd voor een volgende commissievergadering en dat in de tussentijd aanvullende vragen kunnen worden gesteld.

De fractie van de Partij van de Arbeid heeft met betrekking tot dit onderwerp de volgende vragen:

- *Hoe is het operationeel, tactisch en strategisch beheer ten behoeve van de waterkeringszorg in Zeeland georganiseerd en wie heeft daarbij welke verantwoordelijkheden. Hoe moet de toezichthoudende rol van de provincie in deze worden gezien? In het verleden was – in ieder geval bij het waterbeheer - sprake van een rolverdeling waarbij het waterschap ging over het operationele beheer en planning en de provincie over de tactische en strategische aspecten. Is dit na alle fusies en reorganisaties nog steeds zo, of heeft er inmiddels een verschuiving van rollen en verantwoordelijkheden plaatsgehad ?*

Reactie: op grond van Waterwet en Waterschapswet zijn de primaire waterkeringen in Zeeland in beheer bij het Waterschap, behoudens de afsluitdammen in de grote wateren en kunstwerken bij grote kanalen die in beheer zijn bij Rijkswaterstaat. Alle regionale waterkeringen zijn in beheer bij het Waterschap. Op basis van het Bestuursakkoord Water is via een wijziging van de Waterwet het formele toezicht op de primaire waterkeringen verplaatst van provincie naar rijk. De provincie heeft geen formele rol (meer) t.a.v. het tactisch en strategisch beheer van de primaire waterkeringen en de wijze waarop de beheerders hun wettelijke taken vervullen. In de notitie is in par. 2 beschreven hoe het rijk dit toezicht uitoefent.

Dat neemt niet weg dat de provincie nog steeds een rol vervult t.a.v. de zorg voor de primaire waterkeringen. Die is tweeledig. Enerzijds heeft de provincie (o.g.v. Waterwet) de bevoegdheid tot goedkeuring van projectplannen tot versterking van de primaire waterkering (mede uit oogpunt van een integrale afweging, in samenhang met het ruimtelijk beleid). Anderzijds heeft de provincie (o.g.v. Waterwet) een algemene toezichthoudende rol op de taakuitoefening van het waterschap, die zich richt op het algehele functioneren van het waterschap en het brede werkveld dat het waterschap bestrijkt, alsmede het financieel toezicht. Daarnaast voelt de provincie een algemene verantwoordelijkheid voor het bereiken van een zo optimaal mogelijke bescherming van de inwoners van Zeeland tegen hoog water. In dat kader heeft de provincie via de Stuurgroepen Zuidwestelijke Delta en Kust – beiden onder de vlag van het Deltaprogramma – een grote rol gespeeld in het proces van totstandkoming van de nieuwe normering voor de primaire waterkeringen.

In de praktijk vindt uitwisseling van informatie en afstemming plaats via het Zeeuws Overlegorgaan Waterkeringen, waar o.a. het bestortingsprogramma en het uitvoeringsprogramma op basis van het (door het Rijk, in overleg met de beheerders, vastgestelde) Hoog Water Beschermingsprogramma (HWBP) een vast agendapunt zijn. Via deze overlegstructuur is de provincie (op gepaste afstand) betrokken bij relevante zaken met betrekking tot de primaire waterkeringen in Zeeland.

- *Hoe is de kwaliteitsborging op de verschillende niveaus geregeld ? Wordt daarbij gebruik gemaakt van interne of externe audits en met welke frequentie vinden die plaats ? Hoe is de verdeling van verantwoordelijkheden tussen het ambtelijke en bestuurlijke niveau ? Strekken eventuele audits zich ook uit over het bestuurlijke traject? Hoe vindt terugkoppeling plaats van kwaliteitsaudits naar de verschillende bestuurlijke niveaus (dus ook naar AV van waterschap en naar PS) ? Krijgt de provincie als toezichthouder ook de auditresultaten van het waterschap?*

Reactie: het Waterschap stelt jaarlijks een peilrapportage vooroevers primaire waterkeringen op, die breed intern en extern wordt gedeeld. Belangrijk daarbij is dat tussen het Waterschap Scheldestromen en Rijkswaterstaat Zee en Delta een nauwe samenwerking bestaat bij de zorg voor de primaire waterkeringen, inclusief het voorbereiden en uitvoeren van vooroeverbestedingen. De metingen die beide instanties uitvoeren worden met dezelfde techniek uitgevoerd, zodat deze uitwisselbaar zijn. Een voorbeeld is de gezamenlijke inzet van een peilboot om peilingen te doen van de vooroevers. Er zijn afspraken gemaakt over de daadwerkelijke uitwisseling van deze data, alsmede over een gezamenlijke analyse daarvan. Daarnaast wisselen beide instanties hun deskundigheid en ervaring uit bij het bepalen van de meest doeltreffende maatregelen, indien de analyses daartoe aanleiding geven.

Het Waterschap werkt op basis van een vaste planning & control cyclus, gebaseerd op de INK-systematiek. In dat proces vinden accountantscontroles plaats en worden verantwoording afgelegd aan verschillende bestuurlijke niveaus. Daarnaast is er uiteraard sprake van kwaliteitscontrole binnen de lijnorganisatie. De provincie is geen formele toezichthouder op de primaire waterkeringen en krijgt dus ook geen auditresultaten. Wel worden jaarlijks verslagen met inhoudelijke verantwoordingen over activiteiten toegestuurd aan het college van GS.

- *Is er aanleiding om ook bij de regionale waterkeringszorg (meer) externe expertise in te schakelen bij de kwaliteitsborging, vergelijkbaar met de inschakeling van externe adviseurs bij het strategisch beheer van de Oosterscheldekering door het Rijk ?*

Reactie: de wettelijke taak en rol van de provincie t.a.v. de zorg voor de primaire waterkeringen is gewijzigd, zowel formeel als inhoudelijk. Van een technisch-inhoudelijke toetsing is het accent verschoven naar een meer integrale beoordeling van werkzaamheden in en rondom de waterkering. Het beleid van zowel rijk als provincie is er op gericht om – waar mogelijk – ruimtelijke en economische ontwikkelingen te koppelen aan de versterking van de waterkering. De provincie heeft – veel meer dan voorheen – de rol van gebiedsregisseur, die actief is op zoek is naar kansen en probeert deze belangen bij elkaar te brengen in een integraal project. Dat heeft ook gevolgen voor de aard van de ambtelijke deskundigheid die de provincie hiervoor inzet. Waar de betrokken medewerkers voorheen een technische achtergrond hadden, zijn hiervoor deels mensen met een ruimtelijke achtergrond in de plaats gekomen. Bovendien is de cluster waterveiligheid functioneel bij de afdeling Ruimte ondergebracht. Dat neemt niet weg dat er nog steeds medewerkers met technisch-inhoudelijk kennis bij de cluster waterveiligheid werkzaam zijn. Waar nodig worden deze ondersteund met externe know how, bijvoorbeeld rondom het programma Lizard Flooding, waarmee overstromingsberekeningen kunnen worden uitgevoerd.

Op grond van de Waterwet is de provincie bevoegd om (herijkte) normen vast te stellen voor de regionale waterkeringen, waarvan de provincie – anders dan t.a.v. de primaire waterkeringen – wel toezichthouder is. De provincie initieert, samen met deskundigen van het Waterschap en Rijkswaterstaat, een project op dit vlak. Het blijft dus van belang om een zekere mate van technische kennis in eigen huis te hebben.

Mondelinge vragen Van Popering d.d. 16 januari 2015 tijdens Statencommissie REW

- *Afgelopen najaar is duidelijk geworden dat bij de Cluster 2 vooroeverbestortingen aan de Schouwse Zuidkust een onjuiste materiaalgrootte is gebruikt, die afwijkt van de afgegeven NB-Wet vergunning. Hoe kan het dat deze constatering via externe partijen (recreatieve duikers) en niet via controle door het bevoegd gezag is binnengekomen ?*

Reactie: Het Rijk is conform Waterwet de toezichthouder (bevoegd gezag) op de primaire waterkeringen, ook als die in beheer zijn van het waterschap Scheldestromen. Dit toezicht ligt vanaf 2014 op het bord van de Inspectie Leefomgeving en Transport. Hier ligt geen provinciale verantwoordelijkheid. De provincie is bij de door het waterschap beheerde primaire keringen het bevoegd gezag wat betreft de Natuurbeschermingswet 1998. Onder voorwaarden (voldoen aan Besluit Bodemkwaliteit etc.) wordt vergunning verleend voor oeverbestortingen in Natura-2000 gebieden zoals de Oosterschelde. Handhaving hiervan is een verantwoordelijkheid van de Provincie Zeeland. De Provincie Zeeland heeft de RUD-Zeeland aangewezen voor de daadwerkelijke uitvoering van de handhavingstaken. Momenteel heeft de RUD-Zeeland mogelijke afwijkingen van de verleende Natuurbeschermingswet vergunningen in onderzoek. Resultaten van dit onderzoek zijn nog niet bekend.

Het ministerie van EZ is bevoegd gezag voor bestortingen bij de door het Rijk beheerde dammen en keringen. Bij bestortingen van de ontgrondingskuilen nabij de Oosterscheldekering was geen directe relatie met de stabiliteit van de kering; hier is in goed overleg besloten dat de provincie bevoegd gezag en vergunningverlener is.